

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An Simonia sit studiosa voluntas emendi, vendendique aliquid spirituale,
vel spirituali annexum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO V.

DE PECCATO SIMONIÆ
in genere.

S. Tho. 2. 2. quæst. 100.

ARTICVLVS I.

*Utrum simonia sit studiosa voluntas emendi
vendendique aliquid spirituale, vel
spirituali annexum.*

ERTIA pars libri presentis quam post tractatum de sacrificiis, alterumque de obligationibus primitiis, ac decimis, polliciti sumus, est de simonia: de qua disputat

D. Thom. 2. 2. q. 100. Huius ergo tractatus prima quæstio, quæ quintū hinc habent locū, instituitur de simonia in genere: cuius primus articulus definitionem inuestigat: nempe utrum simonia sit studiosa voluntas emendi, aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum. Et arguitur a parte negatiua. Primum de nomine: Vitium hoc tam in venditione consistit, quam in emptione spiritualium. Simon autem, vt Actuum. 18. videre est, nihil vendere voluit, sed tantum Spiritum sanctum emere, non ergo à Simone satis congruè nomen deducitur, sed congruentius duceretur à Balaam, qui, vt legitur. Num. 22. Moabitibus suas locauit operas, vt per donum Dei populo malediceret, quam Petrus in sua canca. 2. criminis huius reum facit. Et rursus Iudas Apostolus: vel à Giesi, qui vt legitur. 4. Reg. 5. Naaman, donum sanitatis precio vendidit, Deberent ergo dici Balaamita, aut Giesite, cuius Giesi ad hoc propositum mētio fit. 1. q. 1. can. qui studet. Imò & Iudas immanius commisit sacrilegium Christum auctorem omnium spiritualium chrismatum vendendo, quam Simon Magnus Secundò: Multa sunt spiritualia bona quæ citra simoniæ labem vendi possunt, vt consilia, vt habetur can. Non licet. 1. 2. q. 3. & pariter artes, & naturales scientiæ, ergo illa non est legitima definitio. Tertio: Simonia vt ex registro Geor. 1. q. 1. can. eos, legitur hæresis est. Tolerabilior enim inquit, est Macedonij impia hære-

sis, quam Simoniaci. Illi enim creatum & seruum Dei Patris & filij spiritum sanctum deliberando faciunt: isti vero eundem spiritum sanctum efficiunt seruum suum. Omnis enim dominus quod habet, si vult, vendit, si seruum, siue aliquid eorum qua possidet. Hæresis autem non in voluntate, sed in intellectu est: ergo. In contrarium sunt verba can. qui studet. 1. q. 1. qui studet donum Dei pretio mercari, in laico ordine nulla ratione de cætero remanere, aut renouari non posse, dubium non est: a verbo namque studet, deriuatur studiosa voluntas.

Ad quæstionem tribus respondetur conclusionibus prima de nomine: secunda de materia, ex quibus tertia colligitur de definitione simoniæ. Prima ergo est: Nomen vitij huius à nullo significantius deduci potuit quam à Simone illo mago, cū quo Petro contentio fuit. Primum, quod Balaam, & Giesi ad historiam veteris testamenti attinent, cuius sacramenta non conseruebant gratiam vt nostras, atque adeo non erant tāto gradu spiritualia. Secundo, quod illi gratias tantum gratis dadas, vt donum sanuaris, & arcendi per maledictionē hostes, O Moabitæ à Balaam petebant, vendiderunt. Simon autem nihil minus quam ipsum spiritualium sanctum emere voluit. Nō quidē in sua persona, nam talis meditatio in sanctissima esset, sed eius donū, vt 1. q. 3. Can. Saluator, pura gratiā facientem eius gratiam quæ spiritualiū donorū eum mē p essentiam tenet Tertio, vt ad primū argm̄ in deamus, illi m̄ viderent, nihil ementes. Simon autē emere spiritū sanctū ambiuit, vt venderet. Sic n. habet historia, Cū vidisset Simon quod p impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus (dabatur namque tunc visibiliter) obtulit eis pecuniam dicens: Date mihi hanc partem, vt cuiuscumque inposuerit manus, accipiat Spiritum sanctum, nepe pretio, quo oblatam posset cū vsuris pecuniā reherere, vt hē cod. can. Saluator. Iudas autē est Christus auctorem spūalis gratiæ vendiderit: ius, eod. can. qui studuit. Greg. ad hoc propositum meminit: tñ quia ipsum non vendidit tanq̄ donum ementibus velle, imò vt morte perimendum, non est ab illo nomen huius sacrilegij tractū, sed à Simone cogitante emere, ac vendere Sp̄m sanctum cui oia tribuuntur diuina dona em

1. Arg.

2. Arg.

3. Arg.

Soto
de iure
Legibus
DIT
13

demque ab apostolis ecclesiæ, secundum Christum fundatoribus; quæ utique ecclesiæ hoc propriè insciuntur crimine. Itaque sicut artes a suis primis inuentoribus nomina sortiri consueverunt, sic & simonia ab eo, qui primum eam excogitavit. Secunda conclusio; Res spirituales sunt propria simoniæ materia, sed non cuiusque generis. Vbi animadvertendum est quod spiritus idem est, quod animalium halitus, quæ aspirando, respirandoque viuunt; inde aut per similitudinem significat quemcunque venti flatum. Sed quia ventus, atque spiritus inuisibilia sunt, & ad sensum incorporea, inde translata est nomē ad cuncta significandum quæ corpus ex parte sunt; ut Deum, angelos & animam, ac perinde accidentia spiritualia. Quocirca sunt qui impræsentiarum duo spirituum genera distinguunt; alterum eorum quæ deriuantur a spiritu creatio, alterum que eorum quæ ab increato dimanant. At vero quia etiam naturalia ab increato effluunt, in quibus, ut illico patebit ratio simoniæ non constat, accommodatius ad rem fecernas alterum genus spiritualium naturale; cuiusmodi sunt intellectus, acquiræque scientiæ, ac virtutes; alterum vero supernaturale, ut sunt tam gratia gratis data quam gratum faciens, sacramentaque & libi annexa sacerdotia. Quocirca plerique doctorum arbitrantur spiritualia vniuersa tam prioris, quam posterioris generis materiam esse simoniæ. Qui subinde doctores astruunt, vendere scientias, & artes vitium esse simoniæ. Huius opinionis fuit Aluissiod. libro tertio, tractat. 2. r. coruusque suus Alexand. Halens. secunda parte, quæstio. 185. membro 3. & est glossa. Non licet. 11. quæst. 3. & ferme doctor canonici iuris; ut est videre agud Syluest. in verb. doctor. & in verbo simonia. D. Tho. Fundam. prioris. Aluissiod. qui hanc posterioris opinionem proposuit, prima fuit auctoritas. Proverbio. 27. Noli vendere sapientiam, & doctrinam, & intelligentiam. Secunda, quia ut Aug. in libro de magisterio docet, Spiritus sanctus est, qui interius homines edocet scientias, etiam naturales. Quare qui illa diuendit, dona prophanat Spiritus sancti. Nihil scilicet contraria opinio absque formidine credi vera potest, neque quæ licet scientias

naturales vendere. Haud quidem per se, ut panem aut pannum stultum. n. hoc esset dicto; cum in nullius potestate sit sua in alium traducere scientiam veluti rem aliam corpoream. In quo quoque sensu illud legendum est Prou. 7. Quid prodest stulto habere pecunias, cum scientiā emere non possit? Sed loquimur de venditione doctrinæ; hoc est, quod licet pretio docere, sicuti consuleri, &c. In primis enim opinio est quæ non caret auctoribus; quorum est Durān. in quarta distinct. 25. quæst. 3. & Palad. libid. quæst. 2. & Adrian. quolib. 9. & antiquioribus Armac. lib. 1. cap. 8. & Richar. in 4. distinct. 25. Imo & S. Thom. 2. 1. quæst. 100. art. 3. ad tertium. ab eadem opinione non abhorret, ut infra eodem loco vidimus. Sicut quando nullam haberet patronum, ratio ei satis patrocinatur loquimur. n. de scientiis naturalibus. Primum igitur arguitur. Vitium simoniæ quale sit, ex Euangelio venit vestigandum, at vero Mar. 10. vbi Christus gratiarum dona Apostolis contulit, quæ plebi communicarent. Infirmos, inquit, curate, mortuos suscite; leprosos mundate, demones eicete, gratis accepistis, gratis date, vbi de naturalibus nihil commemorat. Item Io. 2. vendentes & ementes de templo eiciens, tantum significauit factorum venditionem & cambium esse sacrilegium. Et Acto. 8. in Simone illo. Simoniæ eorum primatē, non damnatur nisi quod spiritum sanctum eiusque gratias emere voluit. Hoc namque illic appellatur donum Dei; cum ergo nullibi bonorum naturalium metio fuerit habita, non est quod eorum venditio labe simoniæ denotetur. Secundo arguitur ratione, si scientias & artes naturales vendere non liceret, maxime quia dona sunt spiritus sancti; haud tamen sunt dona per specialem influxum, de quibus 1. ad Corin. 10. loquitur Paul. Sed per generalem concursum, ergo ex hoc capite damnari non debet huiusmodi venditio. Alias nulla alia bona naturalia fas esset vendere, neque grana. s. neque vinum, neque oleum. Item sequeretur, quod neque docere pro arte mechanicas artes vendi liceret; quod esset concessu absurdum. Et per hoc respondetur ad argumentum Aluissiodor. Nam licet Spiritus sanctus doceat omnem veritatem, aliter tamen supra naturales, ut scripture mysteria; de qua re peculiariter intellexit Christus; vbi

2. Cocl. Vocabu li spiri tus mul tiplici ter vsur patur.

Duplex geneste ru spiri tualiu.

Aluissio. sente n. Alexan. Halen. Glos. Syluest. D. Tho. Fundam. prioris. sere:ia.

Opinio Duradi. Palada. Adrian. Armac. Richar. D. Tho. Prima ro secunda opi.

Secunda ratio.

Ad arg. Aluissio.

vbi ait, Ipse vos docebit omnia, aliter vero naturales, & certè has vendere non est si monia, quia neque gratis habentibus datur, vt gratis non habentibus communicentur. Tertio arguitur: Si non liceret huiusmodi scientias vendere, fieret cõsequens, vt neque liceret pro labore pretium recipere, quo doctor docendo defudat. Nam quãdo res verè spiritali est, vt sacramenti administratio, neque pro labore licet quidpiam recipere, idem quippe esset recipere pretium pro labore baptizandi, seu ministrandi ordines sacros, & recipere pro ipso opere, quod est administratio sacramenti: labor enim nõ distinguitur ab opere. Quo modo autem sacrorum ministris recipere alimoniam liceat, infra patebit.

Tertia ratio.

Et postremo quando temporale spiritali annexum est, nõ licet pro illa auctius suscipere pretium, quàm sine illo spiritali valeret, non inquam, licet calicem, aut vestes sacras plus vendere, quam si non essent cõsecratae licet autem, vt manifestum est, pretiosius vendere vnã scientiam, quã aliam, quamuis minus laboris fuerit ibi impensum. Imo vnus atque idem doctor, quo doctor, etiam si minores fecerit sumptus, minoresque exhauserit labores, pretiosius suas locare operas potest ad docendum. Quare etiam si sine labore posset suã scientiam in alium transfundere, sicut flatum, posset pretium recipere. Illud autem Proverb. 23. nihil contra nos pugnat. Imò quod habetur illic est. Veritatem eme, & noli sapientiam vendere, ac si dixisset, tanti est pretij vt qui non habet, emere illam debeat, & qui habet nunquam vendere, id est nunquam illa priuari. Et gl' illa cap. Non licet aduersatur textui: quippe quo asseritur quod potest aduocatus vendere suum consilium, & patronatus suum patrocinium. Et ibidem tenuit S. Thom. 2. 2. quæstio. 71 vbi videtur reuocasse suam sententiã quã in quarto Alexandrum sequutus asseruerat. Quare impertinens est ad labores recurrere, qui in docendo hauriuntur. At vero de Theologia peculiariter dubitatur, propterea quod videtur priori modo spiritalis, per donum enim Spiritus sancti, panduntur Scripturæ, quæ sunt Theologiæ principia. Attamen neque hanc scientiam pretio de cathedra scholaribus prelegere, simonia est: etiam si citra vllum laborem & expensas fiat: hæc enim acciden-

Quæst. peculiaris de Theologia. Solutio.

taria sunt. Et ratio est, quòd licet fides, & arcanorum reuelatio donum Dei sit, scientia tamen Theologia humano sudore conquiritur. Quocirca quod Hostiãt super cap. Nonnullis de magis. nempe Theologo publicum habenti salarium non licere pro extraordinaria lectione quidquam recipere, alioqui simoniam committere: gratis dictum est, & absque vlla ratione. Quid enim quæso refert, salariumne publicum recipias an peculiarem mercedem pro peculiari lectione? Hoc autem est verum quod concionatori, theologiam de fuggello docenti, neutiquam citra simoniã licet predicationis pretium ex cõuentione recipere. Et rō discriminis est: quia Theologia tri modo intellectum etudii, sicuti alia quilibet scientia: predicatio vero per se ad aliorum salutem fit, cõmouendoque iustum animos. Et rō pertinet ad donum prophetiæ quod Paulus ad Cor. 12. inter alia connumerat. Licet autem predicatori sustentationis subsidium sicut ceteris ecclesie ministris recipere. Colligamus ergo, spirituale in definitione simoniæ non accipi pro naturali munere, sed pro supernaturali, hoc est pro gratia & sacramentis, atque alij Spiritus sancti donis, quæ ad æternam nos felicitatem promouent. Appositio autem illa vel spiritali annexum, illa significat, quæ non per se, sed per ordinem ad spiritualia idem contrahunt nomen, vt potest sacerdotia, & præbendæ, quæ sunt sacerdotum stipendia, & ius patronatus, atque alia iura eligendi ecclesiastica supposita. Ex his fit consequens (id quod asserimus sententiam euidentius confirmat) quod dare aliquid spirituale pro doctrina alius scientiæ, quantumlibet sit Theologia, est simonia: vt si episcopus ordines, aut beneficium Doctori conferat, vt ipsum doceat. Conferat enim tunc spirituale pro doctrina, quæ est pecunia æstimabilis. Per hæc rursum dirimitur hæc alia quam doctores contestari solent, vtrum extra ecclesiam apud infideles contingere possit simonia. A parte. n. affirmatiua existit argumentum quod inter illos est sacerdotium, quo secundum ipsorum iudicium Deum colit, ergo si illud vendunt est simonia. A parte autem negatiua offertur alterum nihil infirmius, quod apud illos nihil est propriè spirituale. Duran. ergo, & Palud. respondent vere illos non committere simoniam.

moniam, sed solum quantum ad suam existimationem. Nihilominus cum distinctione est meditatius rindendum: Enimvero ante Christi aduentum extra dubium est, inter patres veteris testamenti verè committi potuisse simoniam. Erat. n. tunc verum donum prophetiæ, quod si venderetur, simonia fuisset: ut patet ex verbis Hieronymi quæ citantur can. Nunquam, 1. q. 1. Item & eorum sacerdotium, quanquam per illud nulla tunc conferetur gratia, spirituale tamen donum erat, ad diuinum pertinens cultum. Quare Ieroboam 1. Regum 13. infimulatur, quod sacerdotes precio crearet. Quin verò & lege naturæ erat sacerdotium, quale fuit Melchisedec: & quidem pro illo seculo legitimum: quod perimæ a precio conferretur, simonia emergere. Spirituale enim suo modo ceterum, quid quid Deus & natura quocunque mortaliū statu pro animarum salute ad Dei cultum instituit. Ad verò post Christianam redemptionem nil iam extra ecclesiam superest, quod sit legitime spirituale nisi si forte sunt, qui inuincibili ignorantia legis nostræ laborant. Illos enim eadem excusat ignorantia, si naturalibus tantum ritibus v. antur. Quocirca extra ecclesiam iam nulla esse potest simonia, nisi secundum humanam existimationem. Tertia demum conclusio est, quæ de definitione promissimus. Prohè illa præfixa definitione exprimitur natura simoniæ. Probatur: Definitio illa & obiectum vnde virtutum, vel virtus speciem sortitur, explicat, & pariter obiectum eius & modum: ergo bona est. De obiecto quidem ita constat: subiectum verò iustitiam, ac perinde iniustitiæ, omniumque eius partium est voluntas: ut S. Thom. 1. 2. q. 56. sapiens: et secundum Aristot. docuit. Hoc enim inter virtutes quæ hominem in ordine ad seipsum componunt, atque illas quæ ipsum disponunt in ordine ad alterum: quæ cum voluntas ad proprium personæ bonum per se sit propensa & determinata, respectu illius boni qui nulla virtute indiget præter illas, quæ sunt in potentijs, quæ affectionibus passionibusque turbantur. Enimvero si nulla esset passio neque in irascibili neque in concupiscibili, nulla esset in voluntate, difficultas parendi rationi. Ob idque temperantia in concupiscibili sita est, fortitudo in irascibili: quibus eius-

modi morbi turbidique affectus se datur, ut 2. Eth. auctor est Aristot. At verò quoniam hominis voluntas non sic per se est affecta, & propensa in alienum bonum, fit ut quamuis nulla patiatur sensuales affectiones, virtutibus nihilominus indigeat ad persolucenda proximis debita officia. Sed est tamen contrarium argumentum apud Scotum, in 3. dist. 13. illa potentia est virtutis ac virtutis sedes, cuius actione consummatur ratio laudis, & vituperij, seu meriti & demeriti: hæc autem potentia est voluntas, utpote cuius electione tam virtus quam peccatum consummatur: ergo illa est omnium virtutum subiectum. Negamus tamen cum Aristotele priorem præmissam. Hæc enim opinio non S. Thotantum, immo manifestissime est Arist. Eth. Non ergo virtus in ea potentia est, quæ electionem facit, aliàs hæc esset in voluntate: quippe in cuius assensione consistit eius meritum: sed debet potius existere in illa potentia in qua tora consistit difficultas bene eligendi: & certè affectionibus appetitus sensiuui pacatus liberissime fit voluntatis electio: atque hæc ratione virtus est habitus electiuus. Ad propositum ergo cum iustitia sit virtus ad alterum, fit ut in voluntate sedeat: ut Aristotel. 5. Ethicorum docet: atque adeo religio, & similes. Cum ergo simonia vitium sit & iniustitiæ, contra religionem, consequitur ut sit in voluntate: ob idque in definitione dicitur studiosa voluntas. Quod si arguas auaritiæ causam esse simoniæ, utpote quæ iniustitiæ officijs obstitit: auaritia autem est in concupiscibili: Responderetur, non esse renuendum, quin alia vitia sint a quibus simonia impetetur: elicitur tamen ab illo quod est in voluntate. Existit autem alterum argumentum aduersus id quod dicitur, studiosa: Nam cum studio peccare idem sit quod peccare ex malitia tale autem peccatum sit contra Spiritum sanctum, consequens fieret simoniam in vniuersum esse peccatum in Spiritum sanctum: quod nemo concessit vquam. Respondetur id nō significare, studiosa, quod ex malitia, sed id quod consilio, puta quod non excusatur ignorantia: imò scienter fit, vel ex malitia, vel ex passione: Panorm. Hostie. autem super cap. Nem. o. de simonia. Hostie. sequutus addit definitioni, ut opere emptio subsequatur, idemque ait Richar.

Hiero.

Solutio
quæstio
nis.

Tertia
conclu.

Argu.
Scoti.

Solutio.

Obie.
ctio.

Risio.

Arg. se.
cundum.

Solutio.

Panor.
Hostie.

Richar.

Richar. Richar. sequitur glossam d. c. qui studet, quæ ait cum effectu. Attamen hoc esset nomen ad solam externam simoniam arctare: cum tñ ex æquo cõmune sit et interne. Nam vt infra patebit, peccatum simoniae intus committitur, etiam ad restitutionem obligans. Consultius ergo dicitur, studiosa voluntas, absque adfectione. Sub illis autem verbis emendi & vendendi, cunctos usurarios contractus intelligito: puta permutationem & cambiam præbendarum sine auctoritate Pontificis, atque alia ob quia quæ loco pretij existimantur.

Ad tertium. Ex his ergo quæ dicta sunt primo secundoque capitali argumeto satis factum est. Ad tertium autem quo verbis Greg. arguebatur, simoniam hæresim esse, atque adeo in intellectu existere. S. Tho. duo dat responsa. Prius, quod etsi simoniacus non sit propriè hæreticus, quoniam absque intellectu errore potest præ avaritia in hoc vitium labi: tamen re ipsa & facto profertur videtur dominium Spiritus sancti esse penes homines: qui est hæreticus error. Atque hoc quidè rñsum amplexus est Gratianus in cano. ventum. i. q. 1. Secundo, ac si non satis sibi hoc placeret dicit S. Tho. Simonem Magum præterquam voluit Spiritum sanctum cocumere hæreticum etiam fuisse, in eo quod credidit mundum non fuisse à Deo creatum. Attamen propter hoc simoniaci non dicentur hæretici: quo tamen sero crebro inuruntur in iure. Et ideo forsan dicendum est, quod Simon ille propterea voluit Spiritum sanctum emere, quod credidit esse venalem, & pretio posse ab Apostolis dari: quod quidem à apostolica responsio palam docet, Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti, hoc est credidisti, pecunia possideri. A qua porro hæresis tanquam a proprio fonte vitium ipsum nomen contraxit.

ARTICULVS II.

Virum vitium simonia genere suo sit peccatum mortale.

1. Arg. **S**Vpposita definitione simoniae queritur de eius qualitate, an sit mortale crimen. Et arguitur à parte negativa: Inter cuncta spiritualia quæ creata sunt, regnum cœlorum culmen tenet: ut pote quo cetera alia referuntur: ipsum autem vendibile est.

Vnde Greg. Regnum cœlorum tantum valet quantum habes: ergo non est simonia velle emere aliquid spirituale.

Secundo: Si simonia genere suo peccatum esset: sequeretur quod etiam Papa spiritualia vendens eodem vitio cõmacularetur: fertur tamen non posse esse simoniacum: quia princeps non ligatur suis legibus, ff. de legibus, l. Princeps ergo non est genere suo mortale. Tertio: Spiritualia cœbire, videlicet vnum pro alio permutare, vt calicem pro ara: quinimo sacramentum pro sacramento: vt si sacerdos nollet altitius sacerdotis confessionem audire, nisi vicissim audiret ille suam: aut si cathecumenus nollet alterum baptizare nisi cum pacto vt se mutuo baptizarent, non apparet esse simoniam, ergo nec spiritualia vendere. In contrarium autem iunt sacra. Habetur enim in regeffo Greg. quod Paschalis 2. refert prima, q. 3. A hare, vel decimas, vel Spiritum sanctum emere, vel vendere, simoniacam hæresim esse nullis fidelium ignoret, & dicitur hæresis ad exoggerandum eius grauitatem, & c. sicut, de simonia. Simoniaca pestis sua magnitudine alios morbos vincit, & ca. proximo. Tanta est labes huius criminis, quod etiam serui aduersus dominos, & quilibet criminosis admittuntur ad accusationem.

Ad quaestionem, vnica eademque cõclusio receptissima conclusione respondetur. Simonia est genere suo crimen mortale. Probatur: Emere aut vendere id quod nullo pretio vendibile est, genere suo est mortale crimen: vt sub titulo de usur. dicebamus. Nam cum sit iustitia contrarium, quæ virtus reipublice quam maxime est necessaria, fit sub inde vt etiam sit contrarium charitatis, in quo ratio consistit peccati mortalis. Excelestis tamen vitiositas in simonia ratione contaminat religionem. Probatur autem minor ex triplici loco. Primo ex ratione obiecti, Res enim quomodo supra exposito spiritualis sunt, nullo æstimari possunt terreno pretio: vitio quod supernaturalia sunt inter quæ est tertena, nulla est proportio. Vnde de diuina sapientia. Proverb. 17. asserunt: Pretiosior est cunctis opibus: & omnia quæ desiderantur, huic non valent comparari. Quod vitioque respiciens Petrus ait Mago illi: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia